

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Кафедра державного управління, публічного адміністрування
та економічної політики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з навчально-методичної
роботи

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування

спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування

освітня програма Державна служба

Завідувач(ка) кафедри

(підпис)

Гавкалова Н.Л.

Гарант освітньої програми

(підпис)

Гавкалова Н.Л.

Укладач(и):

(підпис)

Гавкалова Н.Л.

(підпис)

Степаненко Н.О.

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2024

УДК 351(076.034)

Н31

Укладачі: Н. Л. Гавкалова
Н. О. Степаненко

Затверджено на засіданні кафедри державного управління,
публічного адміністрування та економічної політики.

Протокол № 14 від 16.03.2024 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Наскрізна програма практики для здобувачів вищої освіти Н31 спеціальності 281 "Публічне управління та адміністрування" освітньої програми "Державна служба" другого (магістерського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. Н. Л. Гавкалова, Н. О. Степаненко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2024. – 15 с.

Подано принципи, види та місце проведення практики. Розглянуто процес організації практики, цілі та завдання практики. Наведено вимоги до звіту з практики, форми та методи контролю, а також систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти спеціальності 281 "Публічне управління та адміністрування" освітньої програми "Державна служба" другого (магістерського) рівня.

УДК 351(076.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2024

Вступ

Наскрізню програму практики складено відповідно до Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, розробленого згідно із Законом України "Про вищу освіту", Положенням про проведення практики здобувачів вищої освіти вищих навчальних закладів України, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 8.04.1993 р. № 93, Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця, уведеним у дію наказом ректора університету від 26.10.2020 р. № 198, стандартами вищої освіти, освітньо-професійною програмою "Державна служба" другого (магістерського) рівня спеціальності 281 "Публічне управління та адміністрування".

Програма практичної підготовки дозволяє здобувачам вищої освіти скласти чітке уявлення про те, які завдання вони виконуватимуть під час практики, яку допомогу вони можуть дістати від керівників практики, закладу вищої освіти та підприємства (організації, установи), а також працівників (керівників) підприємства, із якими будуть зустрічатися в ході практики.

Здобувачі вищої освіти набудуть необхідного обсягу практичних знань і умінь відповідно до складених робочих програм практик.

1. Види, загальні характеристики, мета і заплановані результати практик

1.1. Види практик (табл. 1).

Таблиця 1

Види практик

Курси	Назви практик	Очна (денна) форма навчання	Заочна форма навчання	Кафедри, що забезпечують організацію	Тривалість практики	Семестри
II	Переддипломна практика	+	+	Державного управління, публічного адміністрування та економічної політики	4 тижні	3-й

1.2. Характеристика практик (табл. 2).

Усі види практик є обов'язковими освітніми компонентами.

Таблиця 2

Характеристика практик

Курси	Назви практик	Очна (денна) форма навчання	Заочна форма навчання	Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Семестри	Форми контролю
II	Переддипломна практика	+	+	6	180	3-й	звіт

1.3. **Переддипломна практика.** Метою практики є набуття компетентностей відповідно до профілю освітньої програми "Державна служба" спеціальності "Публічне управління та адміністрування" шляхом оволодіння сучасним економічним мисленням, формами організації

діяльності та прикладними навичками в галузі майбутньої професії, формування на базі здобутих знань здатності виконувати дослідницькі й управлінські завдання різних рівнів ієрархії.

Основні завдання та результати переддипломної практики

Завданнями переддипломної практики є формування в здобувачів вищої освіти професійних компетентностей, здатності до пошуку та ухвалення ефективних рішень в економічних ситуаціях шляхом застосування професійних умінь відповідно до вибраної професійної діяльності.

Завданнями практики є:

набуття практичних знань і навичок за освітньою програмою з урахуванням особливостей організаційної діяльності публічного адміністрування;

закріплення знань із навчальних дисциплін;

дослідження організаційної структури й аналіз діяльності організації – бази практики;

ознайомлення з функціями управління, питаннями організації та функціонування апарату управління, оволодіння компетентностями організаційно-управлінської роботи органів публічного управління й адміністрування;

набуття навичок щодо оптимізації процесів, здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в системі публічного адміністрування;

збирання матеріалів, з урахуванням умов переддипломної практики, для написання підсумкових звітів.

1.4. Заплановані компетентності та результати навчання (табл. 3).

Таблиця 3

Заплановані компетентності та результати навчання за видами практик

Спеціальні компетентності (СК)	Загальні компетентності (ЗК)	Результати навчання (РН)
1	2	3
Переддипломна практика		
СК02, СК05	ЗК02, ЗК04, ЗК07	РН02
СК06	–	РН03
СК03, СК04, СК08, СК09	ЗК01, ЗК03	РН04

1	2	3
СК08	ЗК01	РН06
СК04, СК08, СК11, СК13	ЗК02	РН07
СК03	–	РН08
СК01, СК02, СК05	ЗК05, ЗК07	РН10
СК08	–	РН11
СК04, СК09, СК13	–	РН12
–	ЗК05	РН15

Примітка.

РН02. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.

РН03. Знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції.

РН04. Використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач публічного управління та адміністрування.

РН06. Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проєктуванні та реорганізації управлінських та загально-організаційних структур.

РН07. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи.

РН08. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.

РН10. Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.

РН11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

РН12. Планувати і здійснювати наукові та прикладні дослідження у сфері публічного управління та адміністрування, включаючи аналіз проблематики, постановку цілей і завдань, вибір та використання теоретичних та емпіричних методів дослідження, аналіз його результатів, формулювання обґрунтованих висновків.

РН15. Планувати і здійснювати дослідження щодо вирішення актуальних проблем соціально-економічного розвитку держави, регіонів та територіальних громад.

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК03. Здатність розробляти та управляти проєктами.

ЗК04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.

ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.

ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.

СК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери.

СК03. Здатність організовувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування.

СК04. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.

СК06. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.

СК08. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК09. Здатність здійснювати наукову та дослідницьку діяльність у сфері публічного управління та адміністрування.

СК11. Здатність використовувати інструменти партисипативної демократії в громадах для забезпечення соціально-економічного розвитку в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови.

СК13. Здатність здійснювати дослідження щодо вирішення актуальних проблем соціально-економічного розвитку держави, регіонів та територіальних громад.

2. Зміст практики

Переддипломна практика передбачає:

1. Закріплення, розширення та поглиблення теоретичних знань із метою формування вміння використовувати функціональні обов'язки в межах посад спеціалістів-держслужбовців органів державної служби

та місцевого самоврядування, визначених вимогами освітньо-кваліфікаційної характеристики і посадовими обов'язками.

2. Уміння використовувати набуті теоретичні знання, розвивати професійне мислення, критичне осмислення розвитку певних процесів, визначення основних чинників впливу на них, прогнозування їхньої дії в перспективному періоді та обґрунтування рішень управлінського типу.

3. Набуття практичного досвіду роботи у сфері публічного адміністрування та навичок самостійного дослідження розвитку соціально-економічних відносин як складника науково-дослідної роботи, пошуку і формування нових знань теоретичного та практичного значення.

4. Розвиток уміння самостійного поповнення й оновлення своїх знань і їх творчого використання в практичній діяльності.

5. Збирання фактичного матеріалу для виконання роботи.

Перелік документів, які потрібно подати для допуску до захисту звіту:

заповнений щоденник із підписами керівника бази практики та наукового керівника від університету;

звіт із підписом наукового керівника від університету, що здають на кафедру в терміни, визначені кафедрою.

Перелік документів для проходження практики:

договір про проведення практики між ХНЕУ ім. С. Кузнеця та базою практики;

щоденник практики.

3. Вимоги до баз практик

Переддипломну практику проходять за місцем роботи здобувача вищої освіти.

Практику розпочинають із формулювання завдань практики. Проводять визначення кола обов'язків та прав здобувачів-практикантів; установлення загальних засад керівництва практикою; визначення форми проходження практики.

Проводять визначення форм і методів контролю за проходженням практики; розроблення вимог щодо підготовки та оформлення звіту за результатами проходження практики.

4. Організація проведення та керівництво практикою

Викладачі кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики здійснюють наукове керівництво практикою та виконанням програми практики здобувачами вищої освіти.

Керівниками практики призначають викладачів кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики на засіданні кафедри.

Науковий керівник практики здобувачів вищої освіти здійснює:

- контроль за прибуттям здобувачів вищої освіти до бази практики;
- контроль за виконанням програми практики;
- надання консультацій щодо збирання й оброблення інформації, необхідної для формування звіту;
- контроль за вчасним поданням звіту про проходження практики на кафедру державного управління, публічного адміністрування та економічної політики.

Керівник практики від кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики здійснює загальну координацію з питань організації практики, а саме:

- проводить інструктаж здобувачів вищої освіти перед початком практики про порядок проходження практики;
- повідомляє здобувачів вищої освіти про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі: подання звіту, вимоги до оформлення виконаного індивідуального завдання, підготовку виступу тощо;
- контролює процес проходження практики здобувачами вищої освіти в установах та організаціях;
- організовує захист звітів про практику.

Обов'язки здобувачів вищої освіти:

- за тиждень до початку практики подати на кафедру державного управління, публічного адміністрування та економічної політики договір про проходження практики з підписами керівництва бази практики;
- за два робочі дні до початку практики здати на базу практики направлення на практику;
- у терміни, визначені кафедрою державного управління, публічного адміністрування та економічної політики, пройти інструктаж із правил техніки безпеки;

- скласти графік проходження практики та погодити його з керівником практики від бази практики;
- дотримуватися правил техніки безпеки та внутрішнього трудового розпорядку, що діють на базі практики;
- виконувати програму практики та доручення керівника практики від бази практики в межах виконання програми практики;
- вести щоденник практики;
- сформувати звіт за результатами проходження практики відповідно до вимог, визначених кафедрою державного управління, публічного адміністрування та економічної політики;
- звіт подають науковому керівнику та комісії кафедри протягом 10 днів після проходження практики.

Звіт із практики має відповідати принципам академічної доброчесності. Перевірку звіту здійснюють із використанням інтернет-сервісу StrikePlagiarism.com.

Потрібно, щоб звіти були наявні на кафедрі державного управління, публічного адміністрування та економічної політики, перевірені керівниками практики від бази практики та від Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

5. Оцінювання результатів практики

Результати проходження й захисту практики оцінюють за 100-бальною системою оцінювання результатів навчання, прийнятою в університеті (табл. 4).

Таблиця 4

Шкала оцінювання результатів проходження та захисту практики

Оцінка (за чотирибальною шкалою)	Оцінка (за стобальною шкалою)
Диференційована шкала	
Відмінно	90 – 100
Добре	74 – 89
Задовільно	60 – 73
Незадовільно	1 – 59
Недиференційована шкала	
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	1 – 59

Підсумкова кількість балів, отримана здобувачем вищої освіти за результатами проходження переддипломної практики, ураховує:

відгук керівника від бази практики;

відгук керівника від кафедри;

презентацію здобувачем вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту;

відповіді на запитання.

Здобувачі вищої освіти, які не захистили в призначений термін звіти з практики, будуть мати академічну заборгованість.

Критерії оцінювання переддипломної практики:

1 – 59 балів – звіт і відповіді на питання не надано;

60 – 73 бали – звіт виконано, але відправлено на доопрацювання керівником від ЗВО або від бази практики; відповіді на питання не надано в повному обсязі;

74 – 89 балів – звіт виконано та надано керівнику практики від ЗВО або від бази практики вчасно й у повному обсязі; відповіді на питання надано, але немає презентації звіту;

90 – 100 балів – звіт виконано та надано керівнику практики від ЗВО або від бази практики вчасно й у повному обсязі; у звіті проведено не лише аналітичну роботу, а й подано пропозиції для вдосконалення роботи бази практики; відповіді надано на всі питання в повному обсязі; презентація висвітлила всі важливі моменти дослідження.

Рекомендована література

Основна

1. Конституція України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 р. (зі змін. та допов.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.

2. Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця : наказ № 198 від 26.10.2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-u-HNEU.pdf>.

3. Положення про організацію практики студентів у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (нова редакція) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/1/Polozhennya-pro-praktyku-HNEU.pdf>.

4. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затверджене наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>.

5. Про вищу освіту : Закон України № 1556-VII від 01.07.2014 р. (зі змін. та допов.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1556-18>.

6. Про освіту : Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017 р. (зі змін. та допов.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2145-19>.

Додаткова

7. Гавкалова Н. Л. Розвиток публічного адміністрування в процесі забезпечення якості вищої освіти / Н. Л. Гавкалова, А. С. Золенко // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну : спецвипуск. – Київ : КНУТД, 2018. – С. 404–412.

8. Зілінська А. С. Публічне адміністрування в сфері економіки на місцевому рівні / А. С. Зілінська // Становлення публічного адміністрування в Україні : матеріали ІХ всеукр. міжвуз. конф. студентів та молодих учених / за заг. ред. О. Б. Кірєвої. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. – С. 66–68.

9. Публічне управління та адміністрування у забезпеченні регіонального розвитку населення [Електронний ресурс] : монографія / Н. Л. Гавкалова, Л. Й. Аведян, Т. А. Власенко та ін. ; за заг. ред. Н. Л. Гавкалової. – Електрон. текстові дані (5,79 МБ). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 375 с.

10. Технології публічного адміністрування. Методичні рекомендації до практичних завдань та самостійної роботи студентів спеціальності 281 "Публічне управління та адміністрування" другого (магістерського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. В. Г. Соболев ; Харків. нац. екон. ун-т ім. С. Кузнеця. – Електрон. текстові дані (240 КБ). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 17 с.

11. Gavkalova N. L. Institutional Foundations of Public Administration / N. L. Gavkalova, O. Amosov // Public Service and Public Policy: Problems and Prospects: Proceedings of the annual : Ukrainian scientific-practical conference with international participation (Kyiv, May 27, 2016) / under the editorship of A. P. Savkova, M. M. Bilinskii, S. V. Zagorodnuk. – Kyiv : NAPA, 2016. – P. 194–198.

Інформаційні ресурси

12. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.

13. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nplu.kiev.ua>.

14. Статистика України : науковий журнал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

15. Харківська державна наукова бібліотека ім. Короленка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://korolenko.kharkov.com>.

Зміст

Вступ.....	3
1. Види, загальні характеристики, мета і заплановані результати практик	4
2. Зміст практики	7
3. Вимоги до баз практик	8
4. Організація проведення та керівництво практикою.....	9
5. Оцінювання результатів практики	10
Рекомендована література.....	11
Основна	11
Додаткова	12
Інформаційні ресурси	13

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Наскрізна програма практики
для здобувачів вищої освіти спеціальності
281 "Публічне управління та адміністрування"
освітньої програми "Державна служба"
другого (магістерського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Гавкалова** Наталія Леонідівна
Степаненко Наталія Олексіївна

Відповідальний за видання *Н. Л. Гавкалова*

Редактор *Н. Г. Войчук*

Коректор *В. О. Дмитрієва*

План 2024 р. Поз. № 1 ПП. Обсяг 15 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*